

Hemlöshet och bostadssocialt stöd

Dokumenttyp

Riktlinjer

Fastställd/upprättad

Kommunstyrelsen 2023-02-22, § 23

Senast reviderad

Detta dokument gäller för

Socialtjänst

Giltighetstid

Tills vidare

Dokumentansvarig

Verksamhetschef Socialtjänst

Dnr

2023-61



Innehåll

Bostadssocialt stöd	3
Stöd kring bostadssökande/öppenvård	3
Tillfälligt boende	4
Borgensåtagande	4
Socialt kontrakt	4
Kommunal hyresgaranti.....	4

Bostadssocialt stöd

Hemlöshet och osäkra boendeförhållanden skapar otrygghet, sociala problem och ohälsa för grupper och individer. Orsakerna till hemlöshet är skiftande och det behövs olika former av insatser för att motverka den. Socialtjänsten arbetar för att motverka hemlöshet på olika sätt, bland annat genom samarbete med hyresvärdar och att tidigt ta kontakt med individer som riskerar avhysning för att erbjuda råd och stöd. Inom kommunen finns en rad insatser som kan fungera indirekt förebyggande mot avhysning. Här avses insatser som i första hand är ämnade att tillgodose andra behov men som bidrar till att risken för hyresskulder och störningar minskar. Exempel på sådana insatser är:

- ekonomiskt bistånd till personer med försörjningsproblem
- stöd att säkerställa hyresbetalningar
- stöd att ställa om utbetalning av bostadsbidrag till hyresvärderna eller socialtjänsten
- förmedling av egna medel
- budget och skuldrådgivning
- boendestöd
- personligt ombud
- stöd och behandling kring skadligt bruk och beroende
- stöd att tillsätta god man eller en förvaltare
- samverkan mellan olika insatser

Kommunens avhysningsförebyggande arbete finns beskrivet i en separat rutin.

Utgångspunkten är att vuxna människor har ett eget ansvar att lösa sin boendesituation. Socialtjänsten har inte ålagts uppgiften att vara en bostadsförmedling. Nämnden har dock det yttersta ansvaret för sina kommuninvånare. I det ingår att i vissa fall hjälpa enskilda med att lösa sin boendesituation. En individ som inte lyckas skaffa sig en bostad kan således hos socialnämnden ansöka om bistånd för att lösa sin boendesituation. Ett ärende ska öppnas, en utredning ska genomföras och ett beslut ska fattas.

Nämnden kan besluta om insatser i form av:

- Stöd kring bostadssökande
- Tillfälligt boende
- Borgensåtagande
- Socialt kontrakt
- Kommunal hyresgaranti

I utredningen ska det framgå vad den enskilde har gjort för att på egen hand hitta en bostad och om det finns särskilda skäl till att bevilja en insats. Det är uttalat i förarbeten och praxis att socialnämnden har ett särskilt ansvar att hjälpa särskilt utsatta individer med att få ett tak över huvudet, en bostad. Det kan till exempel handla om människor med psykiska sjukdomar eller funktionsvariationer som påverkar den kognitiva förmågan eller en extraordinär historia av händelser som uppenbart och direkt diskvalificerar en person i en hyresvärdas ögon.

Stöd kring bostadssökande/öppenvård

Då en individ ansöker om hjälp med att hitta ett boende, ska i första skedet, ansvarig socialsekreterare motivera individen till att aktivt på egen hand söka efter eget boende. Till sin hjälp kan individen få med sig en fastighetsägarlista, med adresser och telefonnummer till fastighetsägare i kommunen.

Det är individens eget ansvar att i största möjliga mån, på egen hand söka efter eget boende. Den enskilde bör även kunna påvisa vilka fastighetsägare som kontaktats.

Om insatsen öppenvård beviljas ska behandlaren genom stöd och information stärka den enskilde i bostadssökandet genom att ge individen verktyg för att kunna hitta en bostad. Syftet med öppenvård är att undvika sociala kontrakt och istället frigöra människors egna resurser till att lösa sin boendesituation. Insatsen riktar sig till vuxna personer som av olika skäl har svårt att söka boende på egen hand.

Tillfälligt boende

Om en individ är i behov av boende akut kan tillfälligt boende beviljas. Först och främst ska det utredas om den enskilde kan tillgodose behovet via privata alternativ som släktingar och bekanta. I annat fall får den som har egna inkomster ordna boende via vandrarhem, pensionat eller campingstuga. Om den enskilde saknar egna medel kan ekonomiskt bistånd beviljas för kostnader för tillfälligt boende på vandrarhem eller liknande.

Borgensåtagande

Nämnden kan i vissa särskilda fall besluta om borgensåtagande för en enskild. En enskild som efter aktivt sökande av bostad fått möjlighet till att få ett eget hyresavtal, med restriktion att denne behöver en borgensman, ska i första skedet söka borgensman inom sitt eget nätverk. Om nämnden fattar beslut om borgensåtagande ska borgensavtalet vara så kortvarigt som möjligt.

Socialt kontrakt

I de fall där en individ uttömt alla möjligheter till att få ett eget kontrakt eller eget kontrakt med borgensman samt att det föreligger särskilda skäl till att personen behöver ha eget boende kan det bli aktuellt att teckna ett socialt kontrakt. Socialt kontrakt innebär att socialtjänsten hyr ut en lägenhet i andra hand till en individ. Detta föräns av utredning samt beslut där behovet av socialt kontrakt framgår. En planering och individuella villkor görs upp med den enskilde. En förutsättning för att insatsen ska beviljas och sedan fortlöpa är att villkoren accepteras och följs av den enskilde. En annan förutsättning för att bli beviljad insatsen är att den enskilde avsäger sig besittningsrätten, detta för att insatsen ska kunna sägas upp vid misskötsamhet. Lägenheten möbleras inte. Insatsen följs upp kontinuerligt och beviljas maximalt under 12 månader i taget.

Kommunal hyresgaranti

Hjo kommun tillämpar kommunal hyresgaranti i enlighet med Lag (2009:47) om vissa kommunala befogenheter:

2 kap 6 § Kommuner får också ställa säkerhet för att ett avtal om hyra en bostadslägenhet fullgörs i syfte att enskilda hushåll ska få en permanentbostad med hyresrätt som är förenad med rätt till förlängning, om det enskilda hushållets behov av en sådan bostad inte kan tillgodoses på annat sätt

Att använda kommunala hyresgarantier innebär att kommunen går i borgen för hyresgäster som trots en tillräckligt god ekonomi har svårt att få tillgång till en hyresrätt med besittningsskydd. Det kan till exempel vara individer som har betalningsanmärkningar, saknar tillsvidareanställningar eller anses ha för låga inkomster (som nyanlända med statlig etableringsersättning). De som får stöd av en kommunal hyresgaranti ska ha uttömt alla möjligheter till hyreskontrakt på egen hand.

Kommunal hyresgaranti syftar till att hjälpa personer som har inkomst men saknar alla förutsättningar för eget hyreskontrakt att etablera sig på bostadsmarknaden. Den kommunala hyresgarantin blir en säkerhet för hyresvärden och bidrar till att den som söker får eget hyreskontrakt.

För att beviljas kommunal hyresgaranti måste personen som söker ha egen inkomst som kommunen bedömer är tillräcklig för att klara boendekostnaden. Bedömningen bör utgå från skriftliga uppgifter samt en budget som visar hushållets ekonomi. Personen kan alltså inte uppbära försörjningsstöd som inkomst. Kommunen måste också bedöma att personen inte får hyra en bostad utan garantin. Kommunal hyresgaranti gäller bara förstahandskontrakt med besittningsrätt. Kommunens borgensåtagande innebär att om personen som fått hyresgaranti inte betalar sin hyra går kommunen in och reglerar skulden. Personen med hyresgaranti blir sedan skyldig att betala skulden till kommunen. Kommunens hyresåtagande ska omfatta minst sex månaders hyra och gäller under minst två år.

Statligt bidrag

Enligt förordningen (2007:623) om statligt bidrag för kommunala hyresgarantier kan kommunen söka statligt bidrag från Boverket för de hyresgarantier som kommunen lämnat ut. Det finns fyra tillfällen per år för att söka bidraget för hyresgaranti. Ersättningen är på 5 000 kronor för varje utlämnad hyresgaranti. Kommunen kan få bidraget under förutsättning att det finns medel avsatta samt att samtliga kriterier för kommunal hyresgaranti är uppfyllda.